

PAPER DETAILS

TITLE: KURUMSAL YÖNETİM VE KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ

AUTHORS: Hanifi AYBOGA

PAGES: 59-69

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1706748>

**ULUSLARARASI BEŞERİ VE SOSYAL
BİLİMLER İNCELEME DERGİSİ (UBSBİD)**
**INTERNATIONAL HUMANITES AND SOCIAL
SCIENCE REVIEW (IHSSR)**

Volume: 5 Issue: 1 Year: 2021

KURUMSAL YÖNETİM VE KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ

Prof. Dr. M. Hanifi AYBOĞA*

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
Makale Tarihiçesi: Başvuru: 14.04.2021 Revizyon : 29.04.2021 Kabul : 01.05.2021 Orcid Numarası: 0000-0002-2699-8070 Anahtar Kelimeler Kurumsal Yönetim İlkeleri, Kurumsal Yönetim Endeksi, Yatırımcı	Günümüz iş dünyasında, belirli bir düzeye erişmiş işletmeler, kurumsal yönetimi benimsedikleri ölçüde işletmelerin sürekliliğini sağlayabilmekte ve faaliyetlerine devam edebilmektedirler. Globalleşme sürecinde kurumsallaşma, sosyal sorumluluk, sürdürülebilirlik gibi ekonomik kavramlar ön plana çıkmış, şeffaflık ve hesap verebilirlik kavramları önem kazanmıştır. Yine bu süreçte, işletmelere ait finansal bilgilerle beraber finansal olmayan bilgilerin de birlikte paydaşlara sunulması önem kazanmıştır. Paydaşların bir işletmenin faaliyetleri hakkında bilgi edinebilmeleri ve alınacak kararlara katılabilmeleri için kurumsal yönetim anlayışı ve ilkeler konusunda birçok yasal düzenleme yapılmıştır.

CORPORATE GOVERNANCE AND CORPORATE GOVERNANCE INDEX

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Article History: Received: 14.04.2021 Revised : 29.04.2021 Accepted : 01.05.2021 Orcid Number: 0000-0002-2699-8070 Keywords: Corporate governance principles, Corporate governance index, Investor.	In today's business World, businesses that have reached an upper level can ensure the sustainability of businesses and continue their activities as long as they adopt corporate governance. In the process of globalization economic concepts such as institutionalization social responsibility and sustainability have come to fore and concepts of transparency and accountability have gained importance. Again in this process it become important to present non financial information to stake holders along with financial information of businesses. Many legal regulations have been made on corporate governance and corporate governance principles so that stakeholders can obtain information about the activities of a business and participate in decisions to be taken.

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi , Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, hanifiayboga@gmail.com.tr

Research Article/ Araştırma Makalesi

Cite As/ Alıntı: Ayboğa, H. (2021), "Kurumsal Yönetim ve Kurumsal Yönetim Endeksi", Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi , 5 (1), 35-58.

1- GİRİŞ

Dünyada “ Corporate Governance” olarak belirtilen bu kavram, özünde hisse senetleri borsada işlem gören anonim şirketler için planlanmıştır. Fakat daha sonra bu kavram çerçevesinde geliştirilen kurallara, halka açık olmayan anonim şirketlerin, aile şirketlerinin, tüm işletmelerin, yönetim ve denetim mekanizmasının işlerlik kazandığı kurum ve kuruluşların, nihayetinde devlet kurumlarının da uymaları için düzenlemeler yapılmıştır. Dünya’ da hukuk ve işletme politikaları ile öğretilerini doğrudan etkileyen bu dinamik, İngiltere’de 1992 yılında Cadbury Raporu ile ivme kazanmıştır. Başlangıçta, 1990’lı yıllarda yaşanan ekonomik durgunluğun ve derin izler oluşturan finansal krizlerin sarstığı borsada, yatırımcının ilgisinin sürekliliğini sağlamak amaçlı çabalar, devam eden yıllarda , anonim şirketin işleyiş mekanizmasını, yönetim organını, denetim sürecini, pay sahiplerini ve diğer menfaat sahiplerinin çıkarlarını güvence altına alan kapsamlı bir yapılanmaya dönüşmüştür.”

Kurumsal yönetim, ağırlıklı olarak paydaşların çıkar çatışması, ortakların menfaatlerinin uyumunu gözetme ve yöneticilerin görevlerini kötüye kullanma ihtimaline karşı hangi önlemlerin devreye sokulacağı gibi konularda kurallar geliştirir ve bu kuralları işletir (Madanoğlu ve Karadağ, 2016: 4) .

Kurumsal yönetim, aile şirketlerinden kurumsal şirketlere doğru ilerleyen sürecin yeni bir aşaması olarak tanımlanan ve şirketlerin çıkar gruplarına karşı olan sorumluluklarını dikkate alan bir terimdir (Attila, 2016:5).

Kurumsal yönetim anlayışı sadece pay sahiplerinin (shareholder) değil, diğer paydaşların (stakeholder) da haklarını kapsamlı bir şekilde korumayı amaçlamaktadır.

Kurumsal yönetimin ve kurumsal raporlamanın, Türkiye gibi tasarruf oranı düşük ve ekonominin büyüebilmesi için fon ihtiyacı olan gelişmekte olan ülkeler için ayrı bir önemi vardır. Ekonominin gelişebilmesi için iç finansman kaynaklarının yetersiz olduğu bir ortamda kaynak ihtiyacını karşılamamanın bir diğer yolu dış kaynaklara başvurmaktır. Bunu sağlamanın yolu ise ülkenin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve hukuki düzenlemelerin yabancı yatırımcılar için uygun hale getirilmesidir. Bunun için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve şirketlerin şeffaflığını artırıcı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Örneğin, Sermaye Piyasası Kurumu (SPK) nın “Kurumsal Yönetim İlkeleri’ ne ilişkin tebliğleri yayınlaması, yeni Türk Ticaret Kanunun (TTK)’nın yürürlüğe girmesi bu anlamda atılmış önemli adımlardır. Bu düzenlemeler içinde yer alan kurumsal raporlama ve şeffaflık konusundaki kısımlar, şirketlerin finansal olarak daha şeffaf olmalarını öngörmekte ve yabancı yatırımcılar için daha güvenilir bir yatırım ortamının oluşmasına katkı sağlamaktadır (Uyar,2015:4)

Finansal bilgiler işletmelerin muhasebe sürecinin uygulama sonuçlarından elde edilmektedir. Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının bunları uygulamak zorunda olan işletmelerde şeffaflık ve kamuyu aydınlatma düzeyini önemli ölçüde artırdığı görülmektedir. Bu standartların ülkemizde zaman içinde bütün işletmelerde uygulanma zorunluluğunun getirilmesinin faydalarının gelecek zaman dilimlerinde görüleceği düşünülmektedir (Pamukçu,2011: 146).

2-KURUMSAL YÖNETİM TANIMI VE AMACI

Dünya Bankası, kurumsal yönetimi “bir kurumun beşeri ve mali sermayeyi çekmesine, etkin çalışmasına ve böylece de ait olduğu toplumun değerlerine saygı gösterirken uzun dönemde de ortaklarına değer yaratmasına olanak tanıyan her türlü kanun, yönetmelik, kod ve uygulamalar” olarak tanımlarken, OECD kurumsal yönetimi; Şirket yönetim kurulu, pay sahipleri , diğer menfaat grupları arasındaki ilişkilerin kapsamını belirleyen, düzenleyen, yönlendiren ve kontrol eden bir kurallar bütünü ” olarak tanımlamaktadır (OECD,1999,2004).

Dünyada finans piyasasındaki aktörler farklı tanımlar geliştirmişti. Fakat özellikle kurumların yönetim ve faaliyetlerini denetleyecek bir sistemi betimlemektedir (Attila, 2016: 53). Başka bazı yazarlara göre, kurumsal yönetim bir şirketin yönetim kurulu, pay sahipleri ve diğer ilgili tarafları yani paydaşları (personel, alıcılar, satıcılar, rakipler, finans kurumları, kamuoyu, devlet kurumları vb.) arasındaki kapsamlı ilişkilerin bütünüdür (Aktaş, R., Doğanay, M., Murat, A. ve Başçı, E.S., 2013: 13) .

Kurumsal yönetim ile en genel anlamıyla şirketlerin ve kurumların ekonomik yaşamında istikrar ve sürdürülebilirlik hedeflenmektedir.

İyi bir kurumsal yönetimin vazgeçilmez parçaları; Şirketin ekonomik faaliyetlerindeki performansı hakkındaki bilgilerin kapsamlı ve detaylı olarak , gerçeğe uygun, doğru ve zamanında açıklanması, iç denetim kültürü ,bağımsız dış denetim yapılması ve şirket yönetim kurulunun gözetim altında tutulması gibi faktörlerdir (Aktaş ve diğerleri, 2013: 15).

Şirketlerin yönetim kuruluna yönelik hak ve yükümlülüklerin belirlenerek, kurumsal yönetimin tasarımı, entegrasyonunu ve uygulamasına düzenleyen ilke ve standartların bir araya gelmesidir. Kurumsal yönetim, karar alma, amaç belirleme ve bu amaçlara ulaşmak için gereken kural ve prosedürleri tanımlamaktadır (Attila,2016: 56. , Deloitte, 2015: 4).

Ulusal ve uluslararası alanda kurumsal yönetim ile ilgili öneri ve yasalar ile ilgili çalışmalar artmıştır. Bu düzenlemeler, kurumsal yönetim uygulamalarını, tüm iktisadi birimlerin işleyişi ve profesyonel yöneticilerinin performansı açısından çok daha önemli düzeye yükseltmiştir. (Attila, 2016:56) .

Kurumsal yönetimin çok çeşitli disiplinlerle ilgisinin olduğunu söyleyebiliriz. Bunlar arasında; ekonomi, organizasyon teorisi, bilgi teknolojileri, hukuk, muhasebe, finans, yönetim, psikoloji, sosyoloji ve politika sayılabilir. Bu disiplinlerden her biri kurumsal yönetimi farklı açılardan görür ve değerlendirir (Koç, 2015:73).

Kurumsal strateji kurumsal yönetimden etkilenir. Yönetişim, bir organizasyonun sadece karar vermekle kalmayıp aynı zamanda kendi hedeflerini yerine getirdiği bir “şema” olarak tanımlanabilir. Karar verme sürecini ve bu süreçlerin sürdürülebilirlik açısından uygulanmasını ifade eder. Bir kurumun kararların ve faaliyetlerin etkilerinden sorumluluk almasını sağlayan en önemli faktör olarak görülmektedir (Başar, 2018: 14).

3- KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ

OECD’ nin bir referans kaynağı olarak yayımlanmış olduğu kurumsal yönetim ilkeleri, hükümetler açısından bağlayıcı bir özellik taşımamaktadır. Fakat bütün devletlere, hükümetlerinde kurumsal yönetim ile ilgili yasal çerçeve oluşturarak, geliştirmek amaçlanmıştır. Bu ilkelerle ayrıca , borsa, potansiyel yatırımcılar tüm ilgili taraflara da yol göstermek hedeflenmektedir.

“Kurumsal yönetim ilkeleri , hisse senetli borsada işlem gören anonim şirketler yanında, küçük ve orta ölçekli aile şirketlerine, kamu kurumları ve dernekler gibi şirket niteliği olan veya olmayan tüm tüzel kuruluşlara, iyi bir kurumsal yönetim anlayışı oluşturabilmeleri için rehberlik görevi yapmaktadır (OECD, 2005: 9).”

İşletmelerin kökleri derinleştikçe şeffaflaşmak, topluma karşı hesap verebilir olmak ve dürüst olduklarını kanıtlamak zorunda kalmaktadırlar. İşletmelerin finansal piyasalarda “reyting “ alabilmeleri için en önemli koşul, kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlamaları ve bunu işletmelerinde yaşam biçimi haline getirmeleri ile mümkün olmaktadır (Aysan, 2007: 22)

Kurumsal yönetim anlayışıyla yönetilen işletmeler tüm paydaşlarının katılımını dikkate almaktadır. Bir işletmenin tüm paydaşlarına hitap edebilmesi için, sadece finansal bilgilerini değil aynı zamanda finansal olmayan bilgilerini de paylaşmalıdır (Çıtak, 2015: 3)

Kurumsal yönetimle ilgili olarak OECD’ nin ilk kez 1999 yılında yayınladığı ve 2004 yılında yeniden revize ettiği ilkeler, dört ana başlık altında toplanmaktadır.

1-Eşitlik (Adillik) İlkesi (fairness)

2-Sorumluluk İlkesi (responsibility)

3-Şeffaflık İlkesi (transparency)

4-Hesap Verebilirlik İlkesi (accountability)

1- Eşitlik (Adillik) İlkesi

Eşitlik ilkesi, şirket yönetiminin bütün hak sahiplerine karşı eşit davranmasını ifade etmektedir. Bu ilke , azınlık hissedarlar ve yabancı ortaklar da dahil olmak üzere hissedar haklarının korunmasını ve yapılan sözleşmelerin uygulanmasını ve muhtemel menfaat çatışmalarının engellenmesini ifade eder (Deloitte ve TKYD, 2006: 4) .

Bir başka deyişle azınlık ile yerli ve yabancı hissedarlar olmak üzere bütün sosyal paydaşlarla , yönetimin yapmış olduğu eylemlerle ilgili bilginin eşzamanlı olarak paylaşılmasını ifade etmektedir (Demirbaş ve Uyar, 2006:24)

2- Sorumluluk İlkesi

Bu ilke, şirketlerin tüm paydaşları için değer yaratırken aynı zamanda toplumsal değerleri oluşturan ve yansıtan kanun ve düzenlemeler ile uyum içinde faaliyet göstermesini belirtmektedir (Deloitte ve TKYD, 2006: 5) .

Şirket yönetim kurulunun, anonim şirket tüzel kişiliği adına yaptığı bütün faaliyetlerinin yasal düzenlemelere, ana sözleşmeye ve şirket içi çeşitli düzenlemelere uygun olması ve aynı zamanda denetlenmesi de gerekmektedir

3- Şeffaflık İlkesi

01 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu' nun gerekçesinde belirtildiği gibi Şeffaflığın anonim şirketler hukukundaki yeni aracı, internet, elektronik ortamda aktarmalar ve açılması zorunlu olan web siteleridir. Her sermaye şirketinin bir web sitesi olması, bu sitenin şeffaflık sağlayıcı bir mekanizma olarak çalışması gerekir”.

Ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç tutularak, anonim şirket ile ilgili finansal ve finansal olmayan bütün bilgilerin, gerçeğe uygun, doğru, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, zamanında, düşük maliyetle ve kolay erişilebilir bir şekilde kamuya açıklanması yaklaşımıdır (SPK, 2005: 3).

OECD düzenlemeleri, şeffaflık ilkesini aşağıda belirtilen madde de incelemiştir:

Madde: Şeffaflık ve Kamuya Açıklama Yapma

“ Kurumsal yönetim çerçevesi, şirketin finansal durumu, performansı, mülkiyeti ve yönetilmesi dahil olmak üzere şirketle ilgili bütün maddi konularda doğru ve zamanında açıklama yapılmasını sağlamalıdır” (OECD, 2005: 18).

Şeffaflık ilkesi, işletmenin ekonomik faaliyetinin bütün süreçlerinde geri bildirim sağlanmasına yönelik imkanların geliştirilmesine ilişkin bütün uygulamaları teşvik ederek yönlendirmektedir. (Attila,2016: 75., Deloitte ve TKYD, 2006: 5).

4- Hesap Verebilirlik İlkesi :

Bu ilke, Yönetim kurulunun , anonim şirketin yasal tüzel kişiliğine ve devamında da hissedarlara karşı hesap verme yükümlülüğünü belirtmektedir (Attila,2016: 76)

Bir şirkette hesap verebilirlik düzeyi arttıkça, yöneticilerin tartışılabilir kararlar almalarına, sorumluluklarını unutarak hareket etmelerine, belli bir grubun çıkarlarını gözetmelerine sınırlama getirilmiş olacak ve nihayetinde hesap verme yükümlülüğü olduğu için daha etkili kararlar alınabilmektedir (Tuzcu, 2004: 24) Bu bağlamda Hesap verebilirlik ilkesi, caydırıcı etki yapmaktadır.

Hesap verebilirlik , özel sektör yöneticileri ile birlikte kamuda ki yöneticiler için de söz konusudur..

Kamuda ki yöneticilerin hesap verebilirlikleri sadece o kurumun paydaşları için değil ülkenin bütün vatandaşlarına karşı global ekonominin ve mali yönetiminin yeniden düzenlenmesinde kamu sektöründe ki hesap verebilirlik uygulamalarını öne çıkartmaktadır (Akdoğan,2018: 980).

OECD , hesap verebilirlik ilkesini aşağıda ki madde kapsamında incelemiştir:

Yönetim Kurulunun Sorumlulukları

“Kurumsal yönetim çerçevesi, şirketin stratejik rehberliğini, yönetim kurulu tarafından yönetimin etkin denetimini ve yönetim kurulunun, şirkete ve hissedarlara karşı hesap verme yükümlülüğü taşımasını sağlamalıdır (OECD,2005: 19).

Bu ilke kapsamında, yönetim kurulunun tepe yönetimin performansını bağımsız bir şekilde izlemesi ve tepe yöneticilerin hissedarlara karşı hesap verebilirliği sağlanmalıdır. Yönetim kurulu ve tepe yönetimi arasında etkin bir iletişim kurulması, hesap verebilirlik ilkesinin vazgeçilmez bir koşulu olmaktadır. Bundan dolayı, kurumsal yönetimle ilgili rapor ve kodlarda yönetim kurullarının yapısı ve işleyişi ile ilgili düzenlemelerin ağırlıklı bir yeri bulunmaktadır (Deloitte ve TKYD, 2006: 5).”

4-BIST (BORSA İSTANBUL) KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ (XKURY)

40-Kurumsal Yönetim Endeksi

Kurumsal Yönetim anlayışı ve İlkelerinin globalleşme süreci ile birlikte dünyada öneminin artmasıyla birlikte, işletmelerin kurumsal yönetim ilkelerine uyum durumunun belirlenebilmesi için ve kendi aralarında kıyaslama yapılabilmesi için standart bir endeks sistemine ihtiyaç duyulmuştur. Bu durum da “Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi” kavramının oluşumunu sağlamıştır. (Sandıkçıoğlu, 2005, s:19)

Genel kabul görmüş anlamda yapılan kredi derecelendirmesinden ve finansal oranlardan daha çok işletme yönetiminin kalitesinin esas alındığı bir anlayışla derecelendirme yapılmaktadır. Nicel değerlerden daha çok Niteliksel değerlerin dikkate alınmasının sebebi, kurumsal yönetim anlayışının ve ilkelere uyumunun nicel değerlerden daha çok işletme yönetiminin anlayış, vizyon, misyon politika ve uygulamalarına göre şekil almasıdır.

Bu endeks , kurumsal yönetim anlayışı ve bu kapsamda ilkeleri uygulayan Yıldız Pazar, Ana Pazar ve Gelişen İşletmeler Pazarı'nda işlem gören şirketlerin , yetkili bir derecelendirme şirketinden , bu ilkelere uyum notu (1-10 arasında) 10 üzerinden en az 7 , her bir ana başlık itibariyle 10 üzerinden en az 6,5 seviyesinde derecelendirme notu almaları halinde girebilecekleri bir endekstir.

Endeks , 31.Ağustos 2007 tarihinde eski adı İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) yeni adı BİST tarafından hesaplanmaya başlamıştır.

41-Kurumsal Yönetim Endeksi' nin Amacı

Endeks , BIST pazarlarında işlem gören ve ilkelere uyumuna ilişkin olarak belirlenmiş kurumsal yönetim ilkelerine derecelendirme notuna sahip olan şirketlerin hisse senetlerinin fiyat ve kazanç verimliliğinin ölçülebilmesi amacıyla hayata geçirilmiştir.

Derecelendirme Notu, yetkilendirilmiş şirketler tarafından , endekse girmek isteyen şirketin kurumsal yönetim anlayışı kapsamında , ilkelere tamamen uyumuna ilişkin yapılan değerlendirme kapsamında verilmektedir. Bu not yıllık olarak yenilenmektedir. Bu puanlar ana başlıklar esas alınarak yüzdelik oranına göre hesaplanmakta ve şirketin puanı belirlenmektedir.

42-Kurumsal Yönetim Endeksinin Hesaplama Şekli

"BIST Ulusal-100 endeksinin ilan edilen en son değeri Kurumsal Yönetim Endeksinin başlangıç değeri olarak alınmıştır. Fiyat borsada ki seanslar süresince, getiri endeksi seanslar sonunda hesaplanarak yayınlanmaktadır. Şirketlerin piyasa değerleri, eski ve yeni hisse senetlerinin fiyatları ayrı ayrı dikkate alınarak hesaplanmaktadır."

Endeksin Başlangıç Değeri ve Bugünkü Değeri:

31.08.2007 tarihinde , 48.082,17 değeri ile endeks hesaplanmaya başlanmıştır.

09.04.2021 tarihinde değeri ise, 1.147,04

43-Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi

Derecelendirme notu, şirketlerin işletme ile ilgili taraflara verdikleri değer , kamuoyunu gecikmeden ve güven içinde bilgilendirme faaliyetlerinin, yönetim kurulunun faaliyetlerinin kabul edilebilirliği hakkında bir görüşü ifade etmektedir. Şirketlerin bu görüş kapsamındaki değerlemeleri , 4 temel ilke kapsamında yapılmaktadır.

Söz konusu 4 temel ilke, şirketin başarısının ölçümü ve geliştirilebilmesi anlayışına göre birbirleriyle ilişkilendirilmekte ve böylece, şirketle ilgili tarafları için değer yaratırken, toplumu kapsayan değerlerle de uyumlu olması amaçlanmaktadır.

Endeks, şirketle ilgili tüm taraflara katma değer yaratmaktadır.

44-Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Derece Notunun Hesaplanması

SPK tarafından belirlenen Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Derece Notunda dikkate alınan ana başlıklar ve yüzdeleri aşağıdadır (SPL, 2014, s.28).

Pay sahipleri için % 25

Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık için % 25

Menfaat sahipleri için % 15

Yönetim Kurulu için % 35

olmak üzere her bir ana başlıktan 10 üzerinden en az 7 olması gerekmektedir.

Örnek:

Aselsan A.Ş. 2012 yılı Not Hesaplamaları

Ana Başlık	Not	Yüzde	Yüzdelik Payı	10 üzerinden
1-Pay Sahipleri	83,62	25%	20,905	2,09
2-Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	98,46	25%	24,615	2,46
3-Menfaat Sahipleri	95,87	15%	14,380	1,44
4-Yönetim Kurulu	90,32	35%	31,612	3,16
Toplam			91,512	9,15

Derecelendirme Notu: 10 üzerinden

9,15

45-Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notlarının Anlamı

9-10

"Şirket SPK Kurumsal Yönetim ilkeleri' ne büyük ölçüde uyum sağlamış ve tüm politika ve önlemleri uygulamaya koymuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları etkin bir şekilde oluşturulmuş ve işlemektedir."

7-8

“Şirket SPK Kurumsal Yönetim ilkeleri’ ne önemli ölçüde uyum sağlamış ve çoğu gerekli politika ve önlemleri uygulamaya sokmuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, az sayıda iyileştirmelere gerek duyulsa da etkin bir şekilde oluşturulmuş ve işlemektedir.”

6

“Şirket SPK Kurumsal Yönetim ilkeleri’ ne orta derecede uyum sağlamış ve gerekli politika ve önlemlerin bir kısmını uygulamaya sokmuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, orta derecede oluşturulmuş ve işlemekte ancak iyileştirmelere gerek vardır.”

4-5

“Şirket SPK Kurumsal Yönetim ilkeleri’ ne gereken asgari derecede uyum sağlamış ve gerekli politika ve önlemlerin standartların altında bir kısmını uygulamaya sokmuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, gereken asgari derecede oluşturulmuş ancak tam etkin bir şekilde işlememektedir.”

< 4

“Şirket SPK Kurumsal Yönetim ilkeleri’ ne uyum sağlamamış ve gerekli politika ve önlemleri zayıftır. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, gerekli etkinlikte oluşturulmamıştır.”

46-SPK tarafından Uyum Derecelendirmesi Yapmaya Yetkili Kuruluşlar

1-Saha Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş

2- Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri A.Ş.

3- JCR Avrasya Derecelendirme A.Ş.

4-DRC Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

5-National Investor Services Derecelendirme A.Ş.

Her derecelendirme kuruluşu değerlendirme sürecinde kendi metodolojisini kullanarak şirketleri değerlendirmektedir.

4-Kurumsal Yönetim Endeksi Verileri (2007-2019)

“BİST Kurumsal Yönetim Endeksi’ nde ilgili dönemde 49 şirket bulunmaktadır.

16 adet şirket ise günümüzde BİST Kurumsal Yönetim Endeksi’ ne kayıtlı olmayıp, geçmişte kurumsal yönetim derecelendirmesi yaptırmış olan şirketlerdir

ŞİRKET ADI	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vestel Elektronik	75,91	82,57	83,38	84,02	85,87	88,32	90,94	90,39	91,24	93,60	94,86	95,50	95,87
Yeşil Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş	78,83	81,56	81,55	82,66	85,58	86,59	90,24	90,40	91,77	91,87	-	-	-
Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş	75,72	81,59	82,37	84,17	85,83	90,25	91,39	90,09	90,61	91,38	91,48	92,04	92,58
Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş	75,17	78,34	81,21	83,02	85,04	89,02	91,04	90,46	90,85	91,49	92,13	92,16	92,36
Hürriyet	79,67	83,21	84,31	84,69	85,54	90,90	90,90	92,96	93,58	92,79	91,27	92,67	92,90
Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri	79,12	82,02	83,41	85,58	86,20	91,00	93,43	93,10	94,41	94,15	94,67	94,81	95,03
Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	-	79,40	81,20	83,18	84,68	86,80	91,03	91,99	92,81	93,19	93,32	91,03	94,02

Dentaş Ambalaj ve Kağıt Sanayi A.Ş.	-	70,75	78,18	78,91	80,60	86,90	89,73	-	-	-	-	-	-
Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş.	-	80,96	82,71	84,00	85,46	88,39	93,30	94,20	95,49	95,77	95,77	95,83	95,84
Asya Katılım Bankası A.Ş.	-	75,56	78,24	81,69	82,56	86,14	89,24	90,85	88,78	-	-	-	-
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-	80,21	84,38	87,75	88,00	88,08	93,22	92,51	93,35	93,42	94,29	95,75	96,17
Vakıf Yatırım Ortaklığı	-	-	78,10	82,30	84,10	87,30	92,10	94,00	93,10	-	-	-	-
Şekerbank	-	-	81,36	86,64	87,60	88,21	90,95	90,91	91,10	91,70	91,90	92,70	94,23
Coca-Cola İçecek A.Ş.	-	-	83,04	84,34	84,96	88,81	92,01	92,47	94,02	94,48	94,52	94,52	94,59
Arçelik A.Ş.	-	-	82,09	85,53	85,91	91,07	92,80	94,11	94,80	95,23	95,23	95,35	95,80
TAV Havalimanları Holding A.Ş.	-	-	83,3	90,4	91	92,4	94	94,2	95,2	95,4	96,2	96,3	96,7
Türkiye Sinai Kalkınma Bankası A.Ş.	-	-	87,69	89,15	91,02	91,09	94,03	94,43	95,19	95,27	95,37	95,42	95,58
Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş.	-	-	82,64	84,20	85,87	90,31	91,81	93,53	93,56	93,98	94,06	94,18	94,99
Petkim Petrokimya Holding A.Ş.	-	-	77,13	81,90	85,20	87,20	89,10	90,10	90,30	-	-	-	-
Logo Yazılım Sanayi ve Ticaret A.Ş.	-	-	80,53	81,71	82,61	85,97	89,12	90,29	90,76	91,24	90,83	91,14	92,18
İş Finansal Kiralama A.Ş.	-	-	80,24	83,76	85,79	90,31	91,14	90,86	92,03	91,68	-	-	-
Türk Telekomünikasyon A.Ş.	-	-	77,58	80,79	81,50	84,39	86,55	90,62	90,90	90,92	91,13	91,76	93,26
Turcas Petrol A.Ş.	-	-	-	75,20	81,20	84,00	87,51	90,90	92,70	93,50	94,86	95,70	95,80
Park Elektrik A.Ş.	-	-	-	86,45	86,66	88,24	89,80	89,45	90,29	90,79	90,79	90,01	90,20
Aygaz A.Ş.	-	-	-	84,61	84,95	89,57	92,71	92,93	93,58	93,61	93,64	93,99	94,16
Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	-	-	-	81,38	82,80	82,20	82,16	84,44	85,86	87,54	88,05	89,23	90,36
AG Anadolu Grubu	-	-	-	80,44	83,00	87,75	90,73	91,30	91,69	91,88	92,01	95,28	95,43
İhlas Holding	-	-	-	77,10	79,11	80,94	81,48	78,40	80,38	80,46	81,45	83,32	84,68
İhlas Ev Aletleri İmalat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	-	-	-	71,20	73,88	76,75	80,49	77,90	80,60	80,82	81,99	83,75	85,12

Doğuş Otomotiv	-	-	-	-	77,05	78,00	90,05	92,50	94,20	95,10	96,30	96,41	96,50
Pınar Süt Mamulleri A.Ş	-	-	-	-	83,43	88,67	91,49	90,93	91,78	92,37	92,62	92,71	93,25

Egeli & CO. Yatırım A.Ş	-	-	-	-	82,00	86,04	90,80	92,44	92,98	-	-	-	-
Türkiye Halk Bankası A.Ş	-	-	-	-	87,40	87,73	92,05	91,93	92,63	92,97	93,76	93,96	94,26
İş Yatırım Menkul Değerleri A.Ş	-	-	-	-	86,29	88,74	90,59	89,09	90,48	91,11	93,82	-	-
Global Yatırım Holding A.Ş	-	-	-	-	83,64	88,04	88,60	88,80	87,92	89,90	90,52	90,60	90,60
Ran Lojistik Hizmetleri A.Ş	-	-	-	-	-	70,40	-	-	-	-	-	--	-
Garanti Faktoring Hizmetleri A.Ş	-	-	-	-	-	83,58	87,64	89,00	91,50	92,60	93,21	93,90	94,20
ENKA İnşaat Ve Sanayi A.Ş	-	-	-	-	-	91,59	91,97	90,22	91,64	91,75	91,79	91,80	92,75
Pınar Entegre Et ve Un Sanayi A.Ş	-	-	-	-	-	87,73	91,59	91,13	92,00	92,64	92,88	93,09	93,53
Boyner A.Ş	-	-	-	-	-	86,63	86,36	86,13	89,51	-	-	-	-
Aselsan Elektronik Ticaret A.Ş	-	-	-	-	-	87,73	90,71	90,94	91,33	91,51	-	-	-
İş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş	-	-	-	-	-	85,27	88,09	90,92	92,74	93,41	94,76	-	-
Garanti Yatırım Ortaklığı A.Ş	-	-	-	-	-	-	83,90	90,10	92,10	93,20	94,00	94,50	94,60
Crediwest Faktoring A.Ş	-	-	-	-	-	-	80,28	78,79	82,17	84,46	85,26	86,04	87,48
AKBANK	-	-	-	-	-	-	92,37	87,62	-	-	-	-	-
Pınar Su Sanayi ve Ticaret A.Ş	-	-	-	-	-	-	93,41	92,77	93,71	93,80	94,60	95,00	95,30
Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş	-	-	-	-	-	-	81,30	87,70	90,30	91,70	92,50	94,00	96,20
Çemaş Döküm Sanayi A.Ş	-	-	-	-	-	-	76,20	80,00	-	-	-	-	-
İşıklar Yatırım A.Ş	-	-	-	-	-	-	-	77,90	-	-	-	-	-
AKSA Akrilik Kimya Sanayi A.Ş	-	-	-	-	-	-	-	92,18	95,00	95,98	96,32	97,02	97,22

Akiş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş	-	-	-	-	-	-	-	91,57,	92,87	94,39	94,90	95,36	96,19
Türkiye Garanti Bankası A.Ş	-	-	-	-	-	-	-	91,41	92,01	92,69	95,08	95,95	97,28
Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş	-	-	-	-	-	-	-	92,78	93,53	94,41	94,83	95,28	95,34
İzocam Ticaret ve Sanayi A.Ş	-	-	-	-	-	--	-	87,60	91,60	92,82	93,10	-	-
Lider Faktoring	-	69,73	72,63	75,16	78,68	82,75	88,49	86,99	88,88	90,87	90,97	90,97	91,41
Doğuş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	-	-	-	-	-	-	-	-	80,01	89,25	91,70	92,80	92,90
Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş	-	-	-	-	-	-	-	-	82,32	90,20	92,20	92,70	94,90
Anadolu Sigorta	-	-	-	-	-	-	-	-	91,55	93,00	93,00	95,11	95,50
Migros	-	-	-	-	-	-	-	-	94,55	95,01	95,77	95,81	95,98
Akmerkez GYO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92,24	93,74	93,74	94,29
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92,35	92,74	93,07
TAT Gıda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90,78	93,08	94,13
Batıçim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	86,70
ENERJİSA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	94,53
Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri	-	-	77,58	80,79	81,50	84,39	86,55	90,62	90,90	90,92	91,13	91,76	93,29

Kaynak: www.tkyd.org.tr (Erişim Tarihi:18.02.2020)"

Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirme Notlarının Değerlendirilmesi:

Şirketlerin yıllar itibarıyla Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirme Notları incelendiğinde endeksin başladığı yıldan , günümüze doğru artan bir yükselişle artmakta olduğu görülmektedir.

2007 yılında 10 üzerinden şirket notları genel olarak 7,5 ve üzeri olup 2019 yılına gelindiğinde ise 9,5 civarında olup gayet yüksek durumdadır.

Türkiye Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan 49 şirketin Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Derecelendirme Notu yükselen bir eğim çizerek en yüksek olan 10 derecesine yaklaşmıştır.

2007 2019 aralığında kimi şirketler Endekse geç girmişler, kimi şirketler ise Endeksten erken çıkmışlardır.

Bazı şirketler ise bütün yıllarda sürekliliklerini korumuşlardır . Bu tür şirketler konuya verdiği önemin göstergesi olarak derecelendirme notunu sürekli olarak daha da ileriye taşımaktadır.

Bu da şirketlerde kurumsal yönetim anlayışının hayata geçtiğini ve ilkelerin giderek daha iyi uygulanmakta olduğunu açıklamaktadır.

5- SONUÇ

Kurumsal Yönetim sürecinde işletmeler tarafından finansal ve finansal olmayan bilgilerin raporlanması tüm ekonomik ortamlarda sermaye piyasalarının etkin işleyişi açısından önemlidir.

Yatırımcılar, yatırım yapmadan önce fizibilite aşamasında ilgili işletmeler hakkında bilgi almak ve yatırım yaptıktan sonra finansal geri dönüşlere göre yatırımlarına yön vermek isterler.

Finansal ve finansal olmayan bilgiler, yatırımcıların yatırım kararı verme ve uygulama sürecinde önemli bir araçtır.

Yatırımcılar, yeni bir finansal yatırım kararı alırken Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derece notu fazla olan şirketlere yöneleceklerdir. Böylece hem şirketlerin sermayesinin güçlenmesi sağlanmış hem de ülkemizin ve toplumun ekonomik hayatına olumlu katkılar sağlayacaktır.

Ülkemiz’ de 2007 yılından başlayarak günümüze kadar olan süreçte kurumsal yönetim derecelendirmesi yaptıran şirket sayısı artmıştır. Ama bu sayının Ülkemizin büyüklüğüne göre az olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca, şirketlere endeks kapsamına girmeleri durumunda, Borsa kotasyon ücretlerinde 50% oranında indirim teşvikinden yararlanma olanağı sağlanmıştır. Böylece bu şirketlere maliyet avantajı sağlanmak suretiyle, derecelendirme konusunda teşvik edilerek cesaretlendirilmiştir.

Kurumsal Yönetim anlayışı ve ilkeleri ve endeksi birlikte değerlendirdiğimizde, Ülkemizde, globalleşme sürecinde ciddi ve başarılı olunduğu ve rekabet edebilir, genel kabul görmüş bir ortam oluşmuştur.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

“6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Gerekçesi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu

Akdoğan, N.(2018), Şeffaflığın Sağlanması Kapsamında Finansal Raporlarda Sunulan Bilgilere Duyulan Güven Artışında Meslek Mensubunun Rolü, İstanbul: Türmob, XX. Türkiye Muhasebe Kongresi.

Aktaş, R., Doğanay, M., Murat, A. ve Başçı, E.S.(2013). Finansal Yönetim, Sakarya: Sakarya Üniversitesi SÜSEUAM, Ada Renk Matbaası.

Attila, İ. (2016). Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma ve Kurumsal Yönetim Uygulamaları. İstanbul: Türkmen Kitabevi Yayınları.

Aysan, M. (2007). Kurumsal Yönetim ve Risk. İstanbul: Elit Ofset.

Basar, P. (2018). Corporate Governance Practices of NGO's, Scholars Press, Mauritius, ISBN:978-620-2-31449-7

Çıtak, N. (2015). Hesap Verebilirlik. İstanbul: Türkmen Kitabevi Yayınları.

Deloitte ve TKYD (Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği). (2006). Nedir Bu Kurumsal Yönetim?

İstanbul: Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği ve Deloitte Ortak Yayını.

Deloitte. (2015). Türkiye’ de Borsaya Kote Olmayan Şirketlerde Kurumsal Yönetim Uygulamaları. İstanbul.

Demirbaş, M. ve Uyar, S. (2006).Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Denetim Komitesi. İstanbul: Güncel Yayıncılık Ltd. Şti.

IAIS, OECD.(2009). Issues Paper on Corporate Governance

KGK-Türkiye Finansal Raporlama Standartları

KGK-Türkiye Muhasebe Standartları

Koç, İ. Ö. (2015) .Kurumsal Yönetim ve Sigortacılık Sektörü. İstanbul: Nobel Kitabevi.

Kurumsal Yönetim Dergisi. (2015). Sürdürülebilir Değer Yaratmak. Sayı:26.

Madanoğlu, M. and Karadag, E. (2016), "Corporate Governance Provisions and Firm Financial Performance", *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, Vol. 28 No. 8, 1805-1822. <https://doi.org/10.1108/IJCHM-09-2014-0470>

OECD, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (1999, 2004). OECD Principles of Corporate Governance. Paris, OECD Publishing.

Pamukçu, F. (2011). Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi. MUFAD, Muhasebe ve Finansman Dergisi,133-148.

Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi,
International Humanities and Social Science Review (IHSSR),
Volume: 5 Issue: 1 Year: 2021
Sandıkçioğlu, A. (2005). Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi, Sermaye Piyasası Kurulu
Yeterlilik Etüdü, Ankara.
SPK, II-17.1 sayılı tebliğ
SPL (2014). Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu, Kurumsal Yönetim, Lisanslama
Sınavları Çalışma Kitapları.
TKYD, Anonim ve Limited Şirketler için Yıllık Faaliyet Raporu Hazırlama Kılavuzu, Türkiye
Kurumsal Yönetim Derneği ve Deloitte Ortak Yayını, 2014
Tuzcu, A.(2004). Halka Açık Şirketlerde Kurumsal Yönetim Anlayışı İMKB-100 Örneği. Ankara:
Turhan Kitabevi.
TÜSİAD.(2003). Finansal Raporlama Uygulamalarında Uluslararası Standartlara Geçiş, İstanbul.
Uyar, A. (2015). Kurumsal Raporlamanın Gelişimi ve Güncel Yaklaşımlar. Ankara: Gazi Kitabevi.
www.tkyd.org.tr (Erişim Tarihi:18.02.2021)
www.saharating.com (Erişim Tarihi: 18.02.2021)
www.borsaistanbul.com (Erişim Tarihi: 18.02.2021)“